

Národní kolo Lingvistické olympiády

Než začnu psát o samotné náplni článku, dovoluji mi krátkou odbočku, stejně jako na začátku minulého článku. Obecné informace o olympiádě jsem už napsal minule, takže teď něco k samotným úlohám. Existují tři základní typy: pochop početní systém/abecedu, přelož z jazyka A do jazyka B a „doplň podle ostatních“. K prvnímu typu není moc co dodávat, dostaneme několik zadaných dvojic, například znaky korejské abecedy a jejich fonetický přepis, nebo několik číslovek od nuly do sta s jejich výslovností v jiném jazyce a naším úkolem je pochopit, jak systém funguje, a dokázat to na praktické úloze. Ve druhém typu hledáme, které „A slovo“ odpovídá jakému „B slovu“, a skládáme věty. Třetí typ nerozšifrujeme podle mého pojmenování (ale lepší jsem nevymyslel). Dostaneme zadanou tabulku, kde jsou některé buňky prázdné. A naším úkolem není nic jiného než buňky doplnit. Po tomhle „kratičkém“ úvodu se již vrhneme na hlavní náplň článku – národní kolo!

Po menším ranním překvapení se zavřeným metrem jsem se dostal na matematicko-fyzikální fakultu překvapivě bez zpoždění. Zasedl jsem tedy do velké posluchárny a čekal. Až teď mi došlo, že vhodným závažím do mé tašky by byla i knížka. Čas jsem proto zabíjel hodnocením ostatních. Jako obvykle, naprosto mylným.

Po klasickém úvodu a krátké náborové kampani na fakultu mi dali do rukou sešitek se zadáním. Ještě chvilka napětí, kdy nám rozdávali papíry na odpovědi. A je to tady. Otevíráme papíry se zadáním. Už si nepamatuji, v jakém pořadí jsem řešil úlohy, takže to popíšu tak, jak šly úlohy za sebou.

Prvním úkolem bylo rozšifrovat staromaďarskou runovou abecedu Rovas. Po několika minutách mi konečně došlo, že se znaky zapisují zprava doleva. Po tomhle objevu už nebyla úloha ničím složitým.

Druhá úloha můj mozek obešla velkým obloukem. Z krátké divadelní ukázky jsem měl zjistit pár informací o jazyce a přeložit krátké věty. Problém ale nastal v tom, že jsem neměl k dispozici překlad. Jazyk byl pravděpodobně dánština nebo švédština, díky tomu, a díky mé mizivé znalosti norštiny, se mi podařilo vyřešit alespoň poslední z úkolů, odhadnout význam některých slov.

Třetí úkol v pořadí byl o etruských číslovkách. Bylo zadáno několik číslovek a jejich fonetický přepis do etruštiny. Nejprve jsem vyzkoušel všechny možné soustavy, protože třeba mezi čísly 15 a 18 nebyla žádná podoba v přepise. Až poté mi došlo, že 18 u nich neznamená „osm přes deset“ jako u nás, ale „dva do dvaceti“. Po tomhle krátkém osvětlení silou nejvyšší jsem úkoly vyřešil bez problémů.

Zadání třetího úkolu bylo přes tři stránky. Měl jsem zjistit, kde v textu, který byl mimochodem napsán něčím, co mi připomínalo písmo Voynichova rukopisu, jsou předěly mezi třemi typy jazyků (analytický, flektivní a aglutinační, pokud mě paměť neklame) a jakým jazykem je napsaná která část. Tuto úlohu jsem řešil nakonec a mozku se už dávno předtím podařilo spálit všechn cukr v krvi. Po zjištění, že za necelých deset minut bych měl řešení odevzdat, rychle jsem v textu našel místa, kde se text alespoň trochu měnil, a doufal jsem, že mě instinkt nezklamе. Podle hodnocení nezklamal.

Poslední úkol v pořadí byl o turečtině. Okamžitě jsem si vzpomněl na jednu nejmenovanou telenovelu o jednom nejmenovaném sultánovi. Abych se přiznal, nevím, co o tom napsat. Víím jen tolik, že jsem na řešení přišel metodou pokus-omyl a spokojil jsem se s tím, že to vypadá „docela hezky“. Porotci úplně stejného názoru nebyli, ale což.

Po absolutním vyčerpání na nás naštěstí páni pořadatelé mysleli a zařídili nám výborný oběd. Překvapivě jsem zjistil, že u stolu byla drtivá převaha maturantů, já jediný prvák. Nejsem si jistý přesným počtem, ale subjektivně musím říct, že jsem s nikým mladším než já nemluvil.

Krátká pauza mi musela stačit na zregenerování sil a mysli, abych byl připravený na další část. Začátek probíhal stejně, ale po otevření se mě zmocnil divný pocit. Napadlo mě, že si prostě sbalím, nenápadně se vykradu ven a budu dělat, jako že jsem tam nikdy nebyl.

První úkol byl z ujgurštiny, doplnit tabulku časování. Až za neskutečně dlouhou dobu, s popsaným papírem z obou stran, se mi povedlo vyřešit první část. Druhou částí ale bylo sepsání gramatických pravidel. Zde jsem napsal snad jedinou větu, délkou odpovídající tomuto článku. Mám pocit, že ji porotci ani nečetli a radši mi dali jeden bod za „snad se tam někde trefil“.

Druhý úkol byl ukázkovým prototypem španělské vesnice. Ve dvou řádcích jsem měl v zadání česká slova a jejich překlady v hebrejštině. Hebrejský řádek byl ale promíchaný a úkolem bylo ho seřadit. I s nápovědou, ne zrovna napovídající, bylo mým jediným řešením přání brzkého opravení a krátký text o obědě. Porotci se zasmáli, ale bod z toho nebyl.

U třetího úkolu se mozek rozhodl, že ho již nadále nepotřebuji, a pro úsporu paliva se vypnul. I přes tuto drobnou nevýhodu jsem arabsko-perský překlad nějak zvládl.

Nyní jsem již jen čekal na výsledky. Tuto dobu vyplnila přednáška o automatických překladačích typu Google Translator. Po vyhlášení, kde vyhlásili pouze deset nejlepších, jsem odjel domů. Druhý den jsem si mohl v klidu projít výsledkovou listinu. Ukázalo se, že u hebrejské úlohy si zuby vylámali prakticky všichni, nikdo nedosáhl žádného úspěchu, snad s jednou výjimkou. V konečném pořadí jsem skončil na 41. místě, což je při převaze studentů starších ročníků, alespoň pro mě, velmi solidní výkon. V dalších letech se mi snad toto místo podaří minimálně obhájit, ale doufám v jeho vylepšení.

Jan Beran, kvinta